

Csak összefogással maradhatunk meg

Papp Ferenc, az újvidéki Nagy Sándor Magyar Műemlékvédő és Hagyományápoló Egyesület elnöke magyar állami kitüntetésben részesült

A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét Nikowitz Oszkár belgrádi magyar nagykövet adta át az újvidéki ferences rendház nagytermében november 12-én. Papp Ferenc a kitüntetést az 1944/45-ben mártírhalált halt délvidéki magyarok emlékének életben tartásáért, a vajdasági magyar demokratikus közéletben való aktív részvételéért, valamint hagyományápoló és műemlékvédő tevékenysége elismeréseként érdemelte ki. Tevékenységéről, életútjáról beszélgettünk a díjazottal.

■ **Több évtizedes munkáját ismerték el ezzel a magyar állami kitüntetéssel. Mikor kezdett foglalkozni a kisebbségi lét problémáival?**

– Már gyerekkoromban helytelennek tartottam azt, hogy egy kisebbségnek másodrangú polgárként kell élnie. Ebben az országban ugyanis mindig éreztem, hogy másodrangú vagyok: „Vi ste Madari...”. Nem volt könnyű, folyton megkülönböztettek bennünket az általános iskolában és később is.

Papp Ferenc: Az ösök emlékének ápolása számomra az egyik legfontosabb tennivaló

■ **A börtönt is megjárta emiatt...**

– Mindig arról beszélgettünk a barátaimmal, milyen jó lenne, ha forradalom törne ki, de semmit sem tettünk ennek érdekében. Volt közöttünk egy temberini, Loc József, akivel együtt is dolgoztam, kiderült, hogy az UDBA-nak a besúgója, és olyanokat mondott rólam, amiknek semmi köze sem volt a valósághoz. Emiatt börtönbe zártak a barátaimmal együtt. Két és fél évet ültünk a rácsok mögött, 1947-től 1949-ig. Azzal gyanúsítottak bennünket, hogy fegyvereket akartunk behozni Amerikából, s azon dolgoztunk, hogy Jugoszlávia amerikai irányítás alá kerüljön.

■ **Milyen volt a börtönben?**

– Az UDBA börtönében olyan dolgokat láttunk, hogy megfagyott az ereinkben a vér. Egyszer például felhoztak közénk egy embert, aki olyan cellában volt, ahol nem lehetett felállni, sem térdelni, hanem félig hajtott térdrel kellett nyomorognia, és egy lyukon keresztül etették. Meg voltak láncolva a kezei, ezért annyira bedagadtak, hogy a lánc belenőtt a húsába. Ott tépték le előttünk róla... Én édesanyámnak köszönhettem, hogy túléltem, sűrűn utazott le Dečaniba, és ha nem hozza rendszeresen az élelmet, éhen haltam volna.

■ **Mikor kezdett aktívabban foglalkozni a magyarság gondjaival?**

– Amikor 1956-ban Magyarországon kitört a forradalom, virágokat vittem az újvidéki katonai temetőbe. Később visszamentem, s hallottam, azt szolgálták a környéken, hogy biztos a nagykövetségről hozták. Komolyabban viszont akkor kezdtem a problémával foglalkozni, amikor az újságban olvastam, hogy alakulóban van egy új párt, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége. Felkerestem Ágoston Andrást, aki megbízott azzal, hogy legyek a sajtófelelős. Az elkövetkező esztendő volt talán az életem legszebb éve, amikor az emberek lelkesedve társultak hozzánk, s ez mind a kilencvenes évek elején történt, amikor Horvátországban az ágyúk dörögtek. Ezt az időszakot igazi hőskorszaknak tekintem, hiszen a vajdasági magyarok köréből három hónap alatt 6600 tagot tudtunk toborozni, ennyien voltunk az alakuló közgyűlésen Doroszlón. Aláírástokat gyűjtöttünk, hogy a magyarokat ne vigyék el katoná-

nak, nem féltünk a piacokon, a városháza előtt aláíratni a petíciót, és sikerült is 2500-at megszerezni. Képzelnék el azokat a bátor embereket, akik a megfélemlítések ellenére sem félték az igazolványszámukat megadni, és külön le a kalappal az asszonyok előtt, hiszen az aláírók 90 százaléka nő volt. Bárcsak most is ilyen összefogás lenne közöttünk Vajdaságban, és nem válnánk szét ennyi pártra, akkor talán ellensúlyozni tudnánk a trianoni átkot. A trianoni döntéssel ugyanis számlálásaim szerint 35-36 részre szaggatták szét a magyar nemzetet, mivel a környező hét országban hozzávetőleg ennyi pártra tagolódtunk szét. Ilyen helyzetben nem tehetünk semmit, az embereket a pártok a megfélemlítéssel tartják sakkban, s ha az egész nemzetet nem is lehet lekenyerezni, egy-két embert mindig meg lehet venni. Ezenkívül nagy szükségünk lenne a szabad sajtóra, olyanra, amelyet nem ellenőriz egy párt sem. Ha a kisebbség pártokra oszlik, akkor az asszimiláció elkerülhetetlen. A magyaroknak nem kellene pártokra oszlani, csak együtt lehetünk erősek, erre képesek vagyunk ma is, a legjobb példa a kettős állampolgárság.

■ **Mikor kezdett az újvidéki hagyományörző és műemlékvédő egyesületben tevékenykedni?**

– Az egyesület nehézkesen alakult meg, mert akkoriban nehéz volt teljesíteni a feltételeket a megalakuláshoz. A munkánkat úgy kezdtük el, hogy 1990. március 15-én elmentünk Magyarittabére, és megkoszorúztuk az ottani Kossuth-szobrot. Volt erre próbálkozás 1980-ban, akkor egy fiatalember szintén megkoszorúzte a szobrot, de rögtön börtönbe csúttak. Nagy bátorság kellett ahhoz, hogy ezt megtegyük, de tizenötén összejöttünk, és amerre elhaladtunk, a misére igyekvő emberek az utcán elfordultak, a házakban pedig lehúzták a redőnyöket. Nagy volt a félelem akkoriban, még tanúi sem akartak lenni a koszorúzásnak.

■ **Mikor kezdték meg a kereszték elhelyezését az újvidéki katonai temetőben?**

– Az első keresztállítás 1990. november 1-jén történt, száz keresztet helyeztünk el az újvidéki katonai temetőben. Nyomban odajött a temető karbantartó Lisje közzállalat munkavezetője, és megkérdezte, mit csinálunk itt. Először ugyanis a szemetet kellett eltávolítani a területről. Ebben a segítségünkre siettek, traktorral elhordták a hulladékot, mivel azt mondtam

A kitüntetést Nikowitz Oszkár nagykövet adta át a díjazottnak

nekik, hogy jön majd a televízió. Akkor kaptak csak észbe, amikor elkezdtek lerakni a keresztet, jött a munkavezető és követelte, hogy azonnal szedjük fel őket. Én ekkor azt mondtam neki, mi tesszük a dolgunkat, önök pedig tegyék azt, amit maguknak kell. Az este fel is szedték őket, azóta mi már ezer keresztet raktunk le, pontosabban tízszer százat. Ezeknek több mint a felét én dolgoztam ki. Többször megtiltották, de hiába, a legszebb keresztállítás az volt, amikor 1993-ban kb. háromszáz ember a telepí Petőfi kultúrotthonból utcai menetben keresztet, koszorúkat vitt a temetőbe, és megtartottuk a megemlékezést.

■ **Mi a leghőbb vágya?**

– Az, hogy a Kárpát-medencében a magyarok összefogjanak, és forrjon össze újra a nemzet, egyként éljünk tovább.